„Teret adunk a kultúrának!"

A Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat

Közművelődési koncepciója

2016-2019

Budapest, 2015. december

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Jogi alapok és szakmai előzmények	3
Alapelvek	4
Helyzetelemzés, létesítmények	5
Általános célkitűzések és feladatok	6
Együttműködések, kapcsolatok, kommunikáció	10
A kulturális élet támogatása	12
A közművelődési koncepció értékelése, a nyilvánosság fórumrendszere és hatálya	12

"Az út a boldogabb élethez a műveltségen keresztül vezet."
Kodály Zoltán

1. Bevezetés

A KÖZMŰVELŐDÉSI FOGALOMTÁR (Nemzeti Erőforrás Minisztérium Közművelődési Főosztály Közművelődés, 2008 – 2012. 02. 5.) meghatározása szerint a közművelődés a kulturális szféra azon ágazata, ezen belül intézményrendszere, amely az aktív közösségi művelődést és a kulturális javak, szolgáltatások közvetítését végzi. Állami, önkormányzati és más forrásokból, általános és specifikus jogszabályok alapján működik.
A közművelődés fogalma alatt a köz (a nép, a polgárok életkori vagy más, pl. érdek- és érdeklődési csoportjainak) olyan művelődéséről van szó, amely közösségi jelenlétet, aktivitást feltételez és meghatározható szervezetekhez, intézményekhez, fizikai terekhez is köthető. A közművelődés így olyan ön- és társadalomfejlesztő tevékenységrendszer, amelyben a művelődésszervezés, felnőttoktatás, kultúraközvetítés végső célja és tartalma az életminőség javítása és a humán erőforrás fejlesztése.

A koncepció célja, hogy Önkormányzatunk meghatározott elvek mentén, kiszámítható módon tudja biztosítani ezen feltételeket a XIII. kerületi lakosság részére.

Jelen koncepció a hatályos jogszabályok, az előző koncepció beszámolója és a „Lendületben a XIII. kerület Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat programja (2015-2019)" alapján készült.

A közművelődési stratégia az önkormányzat középtávú programjának részstratégiája, ezért a legfontosabb cél, hogy a ciklusprogramban megfogalmazott célok elérését kulturális eszközökkel is támogassuk. A koncepciónk célrendszerét a *Lendületben a XIII. kerület* programban megfogalmazott célok adják.

2. Jogi alapok és szakmai előzmények

Önkormányzatunk közművelődési feladatellátását a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény, a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a …./2015.(XII.10.)Ö.K. az Önkormányzat közművelődési feladatairól szóló helyi közművelődési rendelet alapján végzi a Közművelődési koncepcióban megfogalmazottak szerint.

A XIII. Kerületi Önkormányzat vallja, hogy a társadalom minőségi életesélyének fontos, nélkülözhetetlen alapja, bázisa a közművelődés, tágabban a kulturális tevékenység. Feladatának tekinti a kulturális élet feltételeinek biztosítását, annak támogatását. Magáénak vallja az európai demokráciák alapértékeit, ezért igényli és ösztönzi az öntevékenységet, az önkéntességet, a folyamatok nyilvánosságát, a lakossági részvételt a döntés-előkészítési folyamatokban, a partneri együttműködést, a diszkrimináció-mentes és esélyegyenlőséget biztosító szervezeti kereteket. Figyelembe veszi a ma leginkább befolyásoló tényezőket: a tömegkommunikáció hatását, az internet, az informatikai lehetőségek általánossá válását, a globalitást, az európai

integráció adta kihívások és lehetőségek megjelenését, a kerületben végbemenő átalakulást. A kultúra alkotói és tudatos fogyasztói résztvevői a jövő formálódásának.

3. Alapelvek

A kulturális értékek megismerése, a hagyományok őrzése, a közösségi együttlétélményének és szerepének támogatása közös érdek. E közcél eredményes megvalósulása érdekében **Önkormányzatunk fontosnak tartja:**

- a differenciált kulturális szükségletek kielégítését az önkormányzati közművelődési színterek biztosításával;
- az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek megteremtését;
- a XIII. kerület környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárását, megismertetését a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása érdekében;
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetését, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozását;
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatását;
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítését;
- a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítését;
- a szabadidő kulturált eltöltéséhez a feltételek biztosítását;
- egyéb művelődést segítő lehetőségek megteremtését.

Szükségesnek tartja:

- a lakosság közművelődési igényei kielégítéséhez szükséges feltételek biztosítását;
- az alkotó művelődési közösségek számára a működési feltételekről való gondoskodást;
- a nemzeti, állami, helyi ünnepeink méltó kerületi szintű megrendezését;
- a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentését;
- a munkanélküliség csökkentésére felnőttképzési lehetőségek biztosítását;

- a kerületben tevékenykedő civil szervezetek közművelődési munkájának segítését;
- az idegenforgalmi lehetőségek segítését a kultúra sajátos eszközrendszerével;
- a kerületi hagyományok ápolását és őrzését;
- új kulturális, közművelődési kezdeményezések felkarolását.

Anyagilag segíti azokat az intézményeket és szervezeteket, amelyek:

- részt vállalnak a modernizáció megkívánta szaktudás, nyelvismeret, közéleti tájékozottság, általános műveltség megszerzésének segítésében;
- bekapcsolódnak a „helybéliség" tudatának kialakítását célzó helytörténeti; hagyományőrző és hagyományteremtő kulturális tevékenységbe;
- részt vesznek a szociokulturális, az egészségügyi felvilágosító-megelőző és a mentálhigiénés munkában;
- segítik a helyi nemzetiségi kultúra ápolását, fejlesztését;
- gondoskodnak a diákok szünidei és szabadidős programjáról;
- hozzájárulnak a helyi komolyzenei hangversenyélet kialakításához;
- segítik az idős korosztály kulturált szabadidő eltöltését.

Az Önkormányzat az alapelvek megvalósítása érdekében meghatározza általános célkitűzéseit, a közművelődési, közösségi, művészeti feladatot ellátó szervezetek működéséhez kapcsolódó konkrét feladatait.

4. Helyzetelemzés, létesítmények

Kerületünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta. Az Önkormányzat tudatos városfejlesztési politikája eredményeként az elmúlt években a kerület fejlődése a világgazdasági válság ellenére folytatódott. A lakosság száma növekszik.
Önkormányzatunk nagy hangsúlyt helyez a közművelődési feladatok magas színvonalú ellátására. 2015-től több mint tízezer négyzetméteren adunk teret a tartalmas és igényes művelődésnek, kikapcsolódásnak. A művelődési létesítmények programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítjuk.
Kerületünkben a közművelődési feladatellátást az Önkormányzat és az általa alapított XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. Kult13 divíziója (a továbbiakban: Gazdasági Társaság) végzi.

A közművelődési feladatellátás az alábbi Önkormányzati tulajdonú színtereken valósul meg:

- Angyalföldi József Attila Művelődési Központ (1131 József Attila tér 4.),
- Angyalföldi Gyermek- és Ifjúsági Ház (1138 Dagály u. 15/A.),

- Angyalföldi Helytörténeti Gyűjtemény (1131 József Attila tér 4.),
- Újlipótvárosi Klub-Galéria (1136 Tátra u. 20/B),
- Vízöntő Pinceklub (1132 Váci út 50.),
- RaM - Radnóti Miklós Művelődési Központ (1133 Kárpát u. 23., a gépészeti üzemeltetés, kiállítások szervezése, nem üzleti jellegű, közszolgálati közművelődési tevékenységek ellátása a Gazdasági társaság feladata).

- Láng Művelődési Központ (1139 Rozsnyai u. 1-3., szakmai munkáját feladathoz kötötten közművelődési megállapodás alapján a Láng Művelődési Központ Közművelődési Egyesület látja el).

A zártterű programjaink mellett jelentős rendezvényeket (Vízimajális, Nyáresti koncertek a Szent István parkban, Lakóközösségi Napok, Életmódnap, Angyalfolki Utcabál, Szent Mihály Napi Búcsú) kínálunk közterületeken is.
A kulturális programokat kiegészítik a civil szervezetek, egyházak közművelődési rendezvényei.

5. Általános célkitűzések és feladatok

A „Lendületben a XIII. kerület" kulturális vonatkozásban az alábbi célokat és feladatokat határozta meg:
Kulturált szórakozás, közművelődés
Cél: Az igényes szórakozás és közművelődés lehetőségének biztosítása. Kulturális örökségünk bemutatása, ápolása mellett célunk az interkulturális tapasztalatszerzés ösztönzése.
Feladat:
- fenntartjuk a kulturális szolgáltatások sokszínűségét, igényességét;
- elősegítjük az egyetemes, nemzeti, nemzetiségi kulturális értékek megismerését, befogadását;

- különösen a fiatalok körében ösztönözzük a helytörténeti ismeretek elmélyítését.
- támogatjuk az épített környezet értékeinek bemutatását;
- a pályakezdő fiatalok és a munkanélküliek szakmai képzésének népszerűsítését elősegítjük;
- támogatjuk a lakóhelyi közösségek kapcsolatépítést szolgáló rendezvényeit;
- elősegítjük a szociálisan rászorultak számára az igényes szórakozásban, művelődésben való részvétel lehetőségét.

Önkormányzatunk célja a közművelődési-kulturális, ifjúságszolgálati, művészetközvetítő, muzeális feladatok magas színvonalon történő ellátása, a közművelődés anyagi és személyi feltételeinek biztosítása.

A közművelődési gazdasági társasággal és más szervezetekkel kapcsolatos célkitűzések és feladatok

- Az Önkormányzat közművelődési feladatellátását döntően az általa alapított Gazdasági társaság útján látja el közművelődési megállapodás/közszolgáltatási szerződés keretében. Az Önkormányzat az éves költségvetési rendeletében meghatározott támogatást biztosít a Gazdasági társaság működéséhez és a közművelődési feladatainak ellátásához, gondoskodik létesítményei karbantartásáról, felújításáról, eszközei fejlesztéséről.

- Biztosítja szakmai és gazdálkodási önállóságát, megbízza vezetőjét. A vezetői programot és annak végrehajtását szakértőkkel szükség esetén véleményezteti. Gondoskodik a vezető anyagi-erkölcsi megbecsüléséről a felelősség és a végzett munka eredményességének megfelelően, figyelemmel kíséri a foglalkoztatottak egzisztenciális viszonyainak alakulását.

- Lehetőséget biztosít a Gazdasági társaság (szak)alkalmazottai számára továbbképzéseken való részvételre.

- A kerületi jelentőségű, nem önkormányzati fenntartású intézményeket és szervezeteket – az anyagi lehetőség függvényében – támogatásban részesítheti.

Az Önkormányzat a kulturális szervezetek számára biztosítja:

- a hatósági és szakmai segítséget;
- programjaik közzétételét a helyi sajtóban, televízióban, az Önkormányzat honlapján;
- a helyi pályázatokon történő részvételt;
- a helyi kulturális fórumokra történő meghívást;
- szakalkalmazottaik kiváló kerületi kultúraközvetítő, közösségfejlesztő munkájának anyagi, erkölcsi elismerését, helyi kitüntetés adományozásával;
- munkájuk elismeréseként felterjesztésüket állami és szakmai kitüntetésre;
- bevonásukat a kerület egészét érintő kulturális döntések előkészítésébe;

- külön meghívásukat a velük kapcsolatos témákban a Szociális, Egészségügyi és Művelődési Bizottság és a Képviselő-testület üléseire.

Ösztönzi a Gazdasági társaság és más közművelődést folytató szervezetek kapcsolattartását, együttműködését:

- a helyi oktatási intézményekkel (fenntartóiktól függetlenül) és diákönkormányzatokkal;
- a sport-, szabadidős és idegenforgalmi tevékenységet végző szervezetekkel;
- a humán szféra intézményeivel és szervezeteivel;
- a fővárosi, nemzeti, nemzetközi – kiemelten a testvérvárosi – közművelődési, művészeti és tudományos élettel.

Segíti a helyi orgánumok és információs létesítmények működését:

- a kerületi újság (XIII. kerületi Hírnök) kiadási költségeinek biztosításával, az újság helyi közéleti szerepe és szakmai színvonala növekedésének ösztönzésével, az állampolgárokon kívül a kerületi vállalkozásokhoz, intézményekhez való eljuttatásával;
- a kerületi kábeltévé (TV13) működési, üzemeltetési költségeinek biztosításával,
- információs szolgáltatás folytatásával;
- a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtárában működő Informatikai Központ segítésével: a kerületre vonatkozó főbb adatok, helyi önkormányzati jegyzőkönyvek, határozatok, rendeletek nyilvántartása érdekében.

A kulturális élet támogatásának célkitűzései, feladatai

- A kerületben lévő „szellemi tőkét” bevonja a kerület kulturális életébe, a kerületfejlesztési programok előkészítésébe.

- A kerületben élő művészeket, írókat, költőket, könyvkiadókat rendszeresen megismerteti a kerület eredményeivel az együttműködés és az együttgondolkodás céljából.

- Az ingatlanberuházókat ösztönözi képzőművészeti alkotások, szökőkutak elhelyezésére.

- Kezdeményezi és anyagilag támogatja a kerület múltjáról szóló történeti feldolgozások megszületését, megjelenését.

- Anyagilag segíti a hagyományőrző és hagyományteremtő művészeti csoportokat, köröket, rendezvényeket. Nagyrendezvények megtartása, folyamatos megújítása,

Ösztönzi és segíti a nemzetiségi kultúra ápolását, fejlesztését:

- segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását;
- a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít;
- megbízza a Gazdasági társaságot, hogy a Helytörténeti Gyűjtemény gyűjtse a helyi nemzetiségi történeti anyagokat, és időszakos kiállításokon mutassa be azokat.

Az általános, a szakműveltség és a „hétköznapi" kultúra fejlesztését ösztönzi:

- a kerületi képző-, ipar-, fotó és építőművészek alkotásainak megismertetésére kiállítási helyszínt biztosít;
- további emléktáblákat állít kerületünk egykori nevezetes személyei és gyárai emlékére;
- szobrot állít kerületünk egykori nevezetes személyei emlékére;
- a kerületi hangversenyélet kialakítása érdekében hangversenysorozatokat támogat;
- segíti a befogadó színházi és az amatőr színházi tevékenységet;
- a környezetkultúra fejlesztése és a környezeti nevelés elősegítése érdekében versenyeket hirdet, környezetvédő csoportokat, iskolai szakköröket támogat;
- szorgalmazza a mozgáskultúra fejlesztése érdekében a közművelődési intézmények és szervezetek tevékenységébe a sport és természetjáró programok beépítését;
- segíti szakmai klubok és körök kialakítását és működését;
- szorgalmazza a mozgáskultúrát fejlesztő, az egészség-megőrzést és a rehabilitációt szolgáló programok megvalósulását;
- segíti a helyes életmód, a kapcsolati kultúra, a konfliktuskezelés és az önismeret

megerősödését szolgáló szolgáltatások, események rendszeres megvalósítását;

- nyári táborokat szervez a kerületben tanuló és lakó diákok részére;
- sport és egészségnevelő programokat szervez a Sport Divízióval együttműködve;
- kerületi képzőművészek on-line bemutatása. A kerületi művészek és műveik bemutatására egy tematikus on-line galéria elkészítése. A felületen különböző témakörök (pl. művészeti ág, területi lehatárolás) szerint mutatnánk be az egyes művészek életét, életművüket és jelenítenénk meg alkotásaikat.

6. Együttműködések, kapcsolatok, kommunikáció

- Az Önkormányzat közművelődési feladatait a Gazdasági társaság és a Polgármesteri Hivatal munkatársai végzik, bevonva a civil szervezetek és a kulturális élet szereplőit, művészeket, írókat, költőket, könyvkiadókat.
- A gazdasági társaság működteti a közművelődési létesítményeket,

programokat, rendezvényeket szerveznek, kedvezményes és piaci áron értékesítik meglévő kapacitásaikat és a létesítmények termeit. Célunk, hogy minél több hozzáadott értéket adjanak hozzá termékeikhez és szolgáltatásukhoz, ezzel biztosítva a szakmai színvonalat és a bevétel növekedését.

- Továbbra is megkötjük a Közművelődési Megállapodást az Angyalföldi Láng Művelődési Központ Közművelődési Egyesülettel, a Liszt Ferenc Kamarazenekar Alapítvánnyal és a Rivalda Stúdió Nonprofit Kft.-vel, és támogatjuk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XIII. kerületi fiókjait.
- Minden évben meghirdetjük a kulturális, a civil és a Kassák Lajos Irodalmi pályázatot, támogatjuk a templomok hangversenyeit.

A Gazdasági társaság feladatait Közművelődési Megállapodásban rögzítjük.

Polgármesteri Hivatal feladatköre:

- előkészíti a szakterülettel kapcsolatos képviselő-testületi és a kulturális bizottság döntéseit, javaslatokat tesz a szakbizottság számára;
- az önkormányzat közművelődéssel kapcsolatos döntéseinek, rendeleteinek előkészítése, végrehajtása;
- előkészíti a kerület szobor-, emlékmű-, emléktábla állításával kapcsolatos javaslatokat;
- előkészíti a közművelődési érdekeltségnövelő pályázatot és az Önkormányzat által kiírt pályázatokat, a közművelődési megállapodásokat, támogatásokat, ellenőrzi az elszámolásokat;
- segíti a Gazdasági társaság munkáját, az önszerveződő közösségek, egyesületek klubok, alapítványok létrejöttét és tevékenységét, az egyházak közreműködését;
- segíti a kerületi képző- és iparművészek alkotó munkájának kiállítási lehetőségeit.

A közművelődéssel foglalkozó munkatárs a fentieken túl, több kerületi kulturális nagyrendezvény szervezője, társszervezője és koordinátora (nemzeti ünnepeink

alkalmából kerületi megemlékezések, XIII. Kerületi Civil Szervezetek Napja, Éneklő Ifjúság hangverseny, emléktábla és szoboravatások, Városház Galéria kiállítások). A Hivatal szervezi és bonyolítja a testvérvárosi kapcsolatokkal összefüggő rendezvényeket is. Feladata továbbra is, hogy a jogszabályi változásokat folyamatosan ismertesse, és az ezzel kapcsolatos követelményeket közvetítse a Gazdasági társaság és a civil szervezetek felé.

Kommunikáció

- XIII. kerületi Hírnök,
- kábeltelevízió (TV13),
- egyéb kerületi illetékességű médiumok,
- szórólapok,
- megállító táblák,
- az Önkormányzat honlapja,
- Gazdasági társaság honlapjai,
- XIII. Kerületi Civil Kerekasztal megjelenik a facebook-on.

7. A kulturális élet támogatása

Az önkormányzati közművelődési feladatok pénzügyi forrása az Önkormányzat költségvetési rendeletében évenként meghatározott összeg, a Gazdasági társaság saját bevételei, az állami normatíva és a pályázati bevételek.

A minőségi kulturális szolgáltatások fenntarthatóságának biztosítására Önkormányzatunk továbbra is biztosítja a szükséges forrást, pályázatokat hirdet és közművelődési megállapodásokat köt kulturális tevékenység ellátására.

8. A közművelődési koncepció értékelése, a nyilvánosság fórumrendszere és hatálya

Értékelés

A Képviselő-testület a választási ciklus közepén értékeli a közművelődési koncepció végrehajtását.

A Koncepcióban kitűzzük az önkormányzat fő közművelődési feladatait a 2016 és 2019 közötti időszakra. Garanciát jelent a kulturális értékek és a lokálpatriotizmus megtartására, azok tovább fejlesztésére. A koncepció lényege a biztonság és kiszámíthatóság, a minőségi szolgáltatások biztosítása, a kiegyensúlyozott kerületpolitika, a szolidaritás és az esélyegyenlőség folytatása.

Hatálya

Jelen közművelődési koncepció 2016. január 1-től hatályos.

Budapest, 2015. december „ ”